

DIS!NFO

BRIEF

Januar 2023.

VAŠINGTON I SAVEZNICI NE DEMONSTRIRAJU SILU U KOLAŠINU

NARATIV

Portal *Informer* [objavio je](#) tekst sa senzacionalističkim naslovom *NATO VEŽBA U KOLAŠINU! Alijansa izvodi MANEVRE u CRNOJ GORI, Vašington i saveznici DEMONSTRIRAJU SILU operacijom "Zajednički izazov 23!"* u kom se izvještava o međunarodnoj zimskoj vojnoj vježbi Zajednički izazov koja se održava u Kolašinu. U samom tekstu nije ništa sporno, prenosi se saopštenje Ministarstva odbrane Crne Gore i izjava potpukovnika Miloša Gačevića sa ceremonije otvaranja. Ovu temu obradio je i srpski portal *Politika* objavljujući [tekst](#) pod naslovom *HATO учи Црногорце да са Аустријанцима ратују по планинама – шта би рекли ђетићи са Мојковца 1916*. Srbijski mediji *Informer* i *Politika* pokušali su da senzacionalističkim naslovima i manipulacijom informacijama plasiraju narativ da Vašington i saveznici demonstriraju silu u Crnoj Gori, da je NATO agresivan i da uči Crnogorce da ratuju. Ovo nije prvi put da mediji u Srbiji plasiraju narative i dezinformacije na temu crnogorskog članstva u NATO i vojnih vježbi koje se održavaju u Crnoj Gori. Mediji u Srbiji djeluju po istoj ili sličnoj matrici kao i ranijih godina. Tako su srpski portali planiranu vojnu vježbu na Sinjajevini u oktobru 2020. godine ispratili senzacionalističkim i tendencioznim sadržajima o čemu je DFC [pisao](#). Iako su u tekstovima uglavnom prenošene činjenice i izjave aktivista ili zvaničnika Crne Gore, klikbejt naslovi su sugerisali stanje ratne napetosti, što se uočava i u najnovijem primjeru o vojnoj vježbi u Kolašinu. U takvim situacijama mediji u Srbiji često pribjegavaju i patetici sa namjerom da probude kod čitalaca emocije.

MAPIRANJE I ANALIZA NAPORA ZA SUZBIJANJE KONTAMINACIJE INFORMACIJAMA U REGIONU EVROPE I CENTRALNE AZIJE

DFC INFO

Kontaminacija informacionog prostora utiče na sposobnost građana da donose odluke. Dezinformacije, misinformacije i malinformacije zajedno sa porastom govora mržnje i propagande, naročito na internetu, podstiču društvene podjele i stvaraju nepovjerenje u javne institucije. Kako bi se podigla svjesnost o ovoj temi i razumjela kontaminacija informacionog prostora kao globalni fenomen, UNDP je uradio [publikaciju](#) *Mapiranje i analiza napora za suzbijanje kontaminacije informacijama u regionu Evrope i Centralne Azije*. Srž izvještaja čine podaci prikupljeni nizom od 47 intervjuova s pojedincima i organizacijama uključenim u borbu protiv dezinformisanja, među kojima je i intervju analitičara DFC, Milana Jovanovića. U publikaciji se ističe da je korona virus bio važan pokretač koji je omogućio da dezinformacije i teorije zavjere napreduju u regionu. Pored toga, izborne kampanje su prepoznate kao jedno od glavnih

žarišta dezinformacija, jer one više nisu usmjere samo na političke protivnike već i na novinare i na lidere civilnog društva. Mapiranje i analiza su otkrili da upotreba interneta i društvenih medija odgovara porastu pristupa alternativnim izvorima vijesti u nekim zemljama Evrope i Centralne Azije. Shodno tome, manipulacije javnim mnjenjem putem društvenih mreža su takođe identifikovane kao uzlazni trend.

TRENING KAKO KREIRATI USPJEŠNU KAMPANJU

DFC OBUKA

Digitalni forenzički centar je 21. i 22. januara 2023. godine organizovao dvodnevni trening *Kako kreirati uspješnu kampanju* za mlade političkih partija u Crnoj Gori. Cilj obuke je bio da učesnici odgovore na pitanja šta su kampanje i kako pokreću promjenu, kao i kako kreirati uspješnu kampanju uz teorijsko objašnjenje i praktičnu primjenu nekih od alata kao što su targetiranje ciljne grupe i platno kampanje. Obuku je vodila Nataša Niškanović, sertifikovana master trenerica u oblasti medijske pismenosti. Polaznici su bili predstavnici mladih iz: Demokratske Crne Gore, Socijaldemokratske partije Crne Gore, Forca, Građanske inicijative 21. maj, Pokreta URA, Pokreta Evropa sad i Demokratske partije socijalista. Učesnici su tokom prvog dana treninga imali priliku da saznaju više o kreiranju kampanja, korisnim alatima i mapiranju ciljne publike. Drugog dana treninga, polaznici su i praktično primijenili svoja novostečena znanja kreirajući kampanje koje prave pozitivne društvene promjene, koje su na kraju treninga uspješno i prezentovali. *Trening Kako kreirati uspješnu kampanju je bila izuzetno korisna prilika da se dodatno informišem o načinu na koji se plasiraju (dez)informacije kroz medijske narative kao i da steknem teorijska znanja i praktične vještine za kreiranje i uspješno sprovođenje kampanje kroz svega 15 koraka. Takođe, ovakav vid treninga je odlična prilika za upoznavanje i ostvarivanje dijaloga sa mladim kolegama iz drugih političkih partija, poručio je polaznik Luka Vukotić predstavnik Građanskog Pokreta URA. Pozitivne utiske sa obuke nosi i Lavdim Kroma predstavnik Demokratske partije socijalista: *Mišljenja sam da je jedna ovakva obuka sjajna, jer se tiče svih nas koji smo ušli u svijet politike. Sjajna je, jer se kroz teoriju prelazi i na praktičnu izradu kampanje, što nas uči problematiki kreiranja kampanje. A tim i ambijent daju dodatan podstrek za obuku.**

KAMPANJA ADRIA PORTALA ZA POVLAČENJE PRIZNANJA KOSOVA

NARATIV

Portal *Adria* čijem je vlasniku Brati-slavu Stoilkoviću zabranjen ulazak u Crnu Goru na zahtjev Agencije za nacionalnu bezbjednost (ANB) zbog pokušaja uticaja na izbore u Crnoj Gori, kroz svoje tekstove vodi kampanju za povlačenje priznanja Kosova od strane crnogorske Vlade. U intervjuima sa sagovornicima iz Srbije jedno od ključnih pitanja portala *Adria* je *Očekujete li da će u budućnosti Crna Gora povući priznanje tzv. Kosova?* Predsjednik stranke Srpsko-Grčki pokret Hristos [Aleksopoulos](#), predsjednik Skupštine Srbije Vladimir [Orlić](#), predsjednik Matice Albanaca u Srbiji Demo [Beriša](#) i ministar odbrane Srbije Miloš [Vučević](#) u izjavama za portal *Adria* saglasni su u stavu da *kada bi se narod Crne Gore pitao sramna odluka o priznanju Kosova bi bila povučena uz nadu da će se u doglednoj budućnosti to i dogoditi, jer nije prirodno da Crna Gora u kojoj je rođen Stefan Nemanja priznaje kao nezavisnu teritoriju na kojoj su potomci Nemanjini sagradili toliko*

crkava i manastira. U njihovim odgovorima ističu da je i danas neobjašnjivo zašto se to priznanje uopšte i dogodilo, jer je 85 odsto građana bilo protiv takve odluke. U trenutku kada Srbija i Kosovo pregovaraju, kada Evropska unija i Vašington pokušavaju da riješe problem na relaciji Beograd-Priština i kad se govori o mogućem međusobnom priznanju portal *Adria* pokušava da utiče na javno mnjenje u Crnoj Gori po pitanju Kosova. Pored toga, kroz pitanja i odgovore plasira se narativ koji poslednjih godina puni stupce medija u Srbiji - da su Srbi u Crnoj Gori ugroženi i diskriminirani.

RTCG NIJE PRENOSIO VJENČANJE POSLANIKA MOMA KOPRIVICE

DEZINFORMACIJA

Društvene mreže sa neograničenim i brzim protokom informacija predstavljaju značajan kanal za širenje dezinformacija i lažnih vijesti. Jedan od poslednjih primjera za to u Crnoj Gori je dezinformacija da se na parlamentarnom kanalu Radio Televizije Crne Gore (RTCG) emitovao snimak vjenčanja poslanika Demokratske Crne Gore u Skupštini Crne Gore Moma Koprivice. Društvenim mrežama Fejsbuk i Tviter proširila se ta dezinformacija koju je pratila autentična fotografija – skrinšot sa RTCG na kojoj se vidi poslanik Koprivica sa suprugom tokom vjenčanja. Ipak, na parlamentarnom kanalu nije se prenosilo vjenčanje poslanika Koprivice. Fotografije sa vjenčanja su prikazane tokom emisije *Upoznajte parlamentarce* u dijelu u kojem je poslanik Koprivica govorio o privatnom životu.

EVROPSKA UNIJA NE VRAĆA VIZE ZA DRŽAVLJANE CRNE GORE

DEZINFORMACIJA

Portal *Voice of Montenegro* objavio je 14. januara 2023. godine vijest o navodnoj odluci Evropske unije da uvede vizni režim za državljane Crne Gore praćenu senzacionalističkim naslovom *Ekstuzivno: Evropska unija vraća vize za državljane Crne Gore!?*. U tekstu članka se navodi da će Savjet Evrope donijeti odluku o ukidanju viznih olakšica za crnogorske građane početkom februara, nakon čega će ubrzo početi i sprovođenje takvog režima. Dalje se navodi da će tu odluku najaviti slovenačka šefica diplomatije Tanja Fajon koja je boravila u Crnoj Gori 15. januara 2023. godine što se ispostavilo kao netačno. Fajon je otvoreno upozorila da Crnoj Gori, ukoliko se ne izaberu sudije Ustavnog suda, prijete opasnost

od zaustavljanja pregovora, ali nije pominjala povratak viza za crnogorske državljane. Takođe, *Raskrinkavanje.me* uputilo je pitanje Delegaciji Evropske unije da li je tačna informacija iz teksta da Evropska unija namjerava da vrati obavezne vize za građane Crne Gore ili je u pitanju dezinformacija na šta su oni odgovorili: *Objava koju pominjete u Vašem pitanju nije tačna.*

Ovaj projekat finansira Ambasada SAD u Podgorici. Mišljenja, nalazi, zaključci ili preporuke koji su ovdje izneseni su stav autora i ne odražavaju nužno stav Stejt dipartmenta/Vlade SAD.